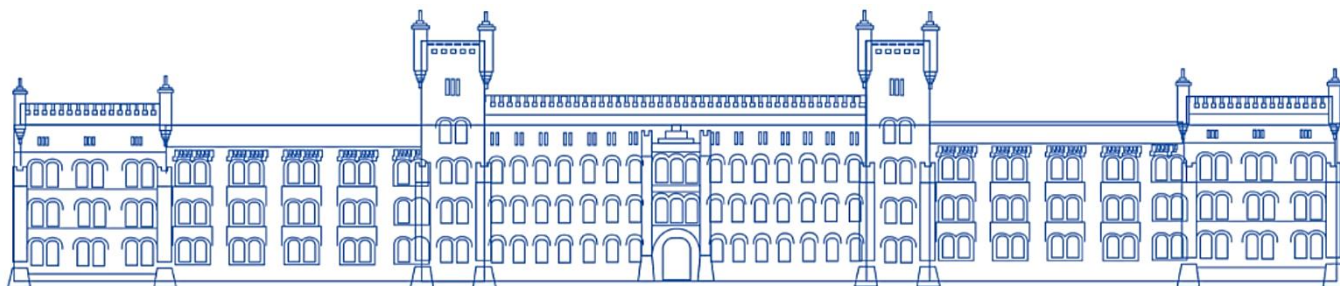

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Збірник тез доповідей
I Міжнародної науково-практичної конференції*

17-18 квітня 2025 року

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НЕПЕРЕРВНОГО САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

І. С. Коваль, к.пед.н.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

У сучасному динамічному суспільстві неперервний саморозвиток стає не лише важливою умовою професійного становлення, але й необхідною складовою особистісного зростання. Соціально-психологічні аспекти саморозвитку включають взаємодію особистості з соціальним середовищем, механізми мотивації та саморефлексії, а також вплив психологічних чинників на процес навчання та самовдосконалення.

Сьогодні в умовах військового стану, саморозвиток є критично важливим для майбутніх офіцерів, оскільки вони повинні мати високий рівень самодисципліни, лідерських якостей і стресостійкості [2]. Постійне вдосконалення знань, фізичних та психологічних навичок допомагає їм ефективно виконувати свої обов'язки, приймати відповідальні рішення в екстремальних умовах та забезпечувати бойову готовність підрозділів.

Для офіцерів важливо не лише підтримувати належний рівень фізичної підготовки, але й розвивати стратегічне та тактичне мислення, емоційну стійкість і здатність до швидкої адаптації в складних умовах. Саморозвиток сприяє підвищенню рівня відповідальності, формуванню ініціативності та вміння працювати в команді. Крім того, сучасні технології та нові вимоги до професії вимагають від майбутніх офіцерів постійного вдосконалення своїх компетенцій, навчання новітнім методикам управління, тактичної підготовки та інформаційної безпеки.

Саморозвиток також допомагає офіцерам долати психологічне навантаження, що виникає під час виконання службових обов'язків. Уміння керувати своїм емоційним станом, підтримувати високий рівень особистісної концентрації та прийняття обґрунтованих рішень в стресових ситуаціях є ключовими навичками, що сприяють ефективному виконанню бойових завдань. Психологічна стійкість, самоконтроль і здатність до рефлексії є важливими складовими професійної діяльності усіх офіцерів, тому потребує систематичного розвитку через самопізнання, навчання та практику.

Варто зазначити, що соціальне середовище відіграє надзвичайно важливу роль у формуванні мотивації до саморозвитку майбутніх офіцерів. Воно створює необхідні умови для професійного, морального та особистісного становлення фахівців, впливаючи на їхні цінності, установки та поведінку. Основними факторами, що сприяють цьому процесу, є:

Освітнє середовище – забезпечує не лише засвоєння професійних знань, а й формування морально-етичних якостей, дисциплінованості, відповідальності та стратегічного мислення.

Командна взаємодія – є невід'ємною складовою служби, оскільки вона розвиває лідерські якості, комунікативні навички та здатність ухвалювати зважені рішення у стресових умовах. Робота в колективі сприяє формуванню почуття відповідальності не лише за себе, а й за підлеглих та товаришів по службі.

Наставництво та приклад старших офіцерів – один із ключових аспектів у вихованні майбутніх лідерів, адже особистий приклад командирів формує у молодих офіцерів почуття професійної гідності, прагнення до самовдосконалення та готовність до постійного навчання. Спостерігаючи за досвідченими офіцерами, курсанти переймають не лише практичні навички, а й моральні принципи, що є основою для їх подальшого кар'єрного зростання.

Підтримка сім'ї та суспільства – відіграє значну роль у формуванні психологічної стійкості та мотивації до розвитку. Рідні можуть стати важливим джерелом емоційної підтримки, що допомагає долати труднощі та зберігати мотивацію навіть у складних обставинах.

Водночас саморозвиток майбутніх офіцерів тісно пов'язаний із внутрішніми психологічними механізмами особистості, серед яких:

Саморефлексія – здатність аналізувати власні рішення, усвідомлювати помилки та розробляти стратегії їх виправлення. Вона допомагає майбутнім офіцерам постійно вдосконалювати свої професійні навички та уникати повторення помилок у майбутньому.

Самомотивація – внутрішній стимул до розвитку, який ґрунтується на усвідомленні значущості власної професійної діяльності. Чим сильніше розвинене почуття обов'язку та відповідальності, тим більше офіцер схильний до постійного навчання та самовдосконалення.

Емоційний інтелект – відіграє важливу роль у здатності контролювати власні емоції, розуміти почуття підлеглих і товаришів та ефективно керувати міжособистісними взаєминами, що особливо важливо у середовищі офіцерів.

Стресостійкість – здатність зберігати працездатність і приймати виважені рішення навіть у складних фізичних та емоційних умовах. Професійна діяльність офіцерів передбачає часті виклики, тому вони повинні бути готовими до тривалих навантажень.

Проте, незважаючи на значну роль саморозвитку, існують певні бар'єри, які можуть ускладнювати цей процес:

Фізичне та емоційне виснаження – інтенсивні навантаження, характерні для служби, можуть призводити до перевтоми, що знижує здатність до додаткового навчання та розвитку.

Психологічний тиск та відповідальність – постійна необхідність ухвалювати важливі рішення, діяти в умовах високого ризику та відповідати за життя підлеглих може викликати сумніви у власних силах і тимчасове зниження мотивації.

Брак часу – розпорядок дня залишає мінімум можливостей для особистого розвитку, що може обмежувати здатність до самостійного навчання та вдосконалення навичок.

Подолання цих перешкод можливе за рахунок раціонального планування часу, впровадження програм психологічної підтримки, розвитку ефективних методів навчання та мотивації. Важливо створювати індивідуальні програми розвитку, що враховують особистісні особливості офіцерів, а також забезпечувати доступ до сучасних освітніх ресурсів [1, 3], тренінгів та курсів підвищення кваліфікації. Використання коучингових технологій та наставництва сприяє покращенню особистісного зростання та професійного вдосконалення.

Безперервний саморозвиток майбутніх офіцерів сприяє формуванню компетентних, рішучих і відповідальних лідерів. Також, самовдосконалення допомагає підвищити рівень професійної підготовки, розвинути стратегічне мислення, впевненість у собі та здатність ефективно діяти в критичних ситуаціях ризику й невизначеності. Крім того, систематична робота над особистісним вдосконаленням дозволяє офіцерам адаптуватися до швидкоплинних змін у професійній діяльності, ефективно впроваджувати інновації та технологічні рішення, а також підтримувати високий рівень бойової готовності підрозділу.

Таким чином, соціально-психологічні аспекти неперервного саморозвитку майбутніх офіцерів охоплюють широкий спектр чинників, що визначають їхню готовність до виконання службових обов'язків та професійного зростання. Безперервне навчання, самодисципліна та підтримка соціального оточення є ключовими елементами ефективного саморозвитку офіцерів. Успішне поєднання соціальних і психологічних механізмів саморозвитку сприяє становленню висококваліфікованих фахівців, здатних до швидкої адаптації та прийняття оптимальних рішень у складних умовах службової життєдіяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коваль І. С. Тренінг психологічної готовності майбутніх рятувальників до діяльності в екстремальних умовах : посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2016. 160 с.
2. Коваль І. С. Термінологічний аналіз сутності неперервного професійного саморозвитку майбутніх рятувальників у галузі безпеки людини. Освіта дорослих: теорія,

досвід, перспективи : зб. наук. пр.; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ, 2023. Вип. 2(24). С. 78-88.

3. Koval I.S., Yaremko R. Ya., Vavryniv O. S. The use of training technologies in the process of professional training for future rescuers in higher education institutions. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2024. Вип. 71. С. 142-149. DOI: [10.31652/2412-1142-2024-71-142-150](https://doi.org/10.31652/2412-1142-2024-71-142-150).

УДК 614.843

СУЧАСНІ ТЕХНІЧНІ РІШЕННЯ У СФЕРІ ВИРОБНИЦТВА АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ

В. І. Товарянський, к.т.н., доцент

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій використовується аварійно-рятувальна техніка. До такої техніки, зокрема, відносяться: спеціальні аварійно-рятувальні машини, спеціальні машини радіаційного та хімічного захисту, спеціальні піротехнічні машини, спеціальні аварійно-рятувальні та пожежні плавзасоби тощо [1]. Використання цих транспортних засобів зумовлено не лише виникненням аварійних ситуацій, зокрема таких як дорожньо-транспортні пригоди, а й набула значення в умовах війни в Україні, коли мирне населення, будівлі та інші об'єкти інфраструктури зазнають руйнувань внаслідок обстрілів та бойових дій.

Важливої уваги потребує дослідження напряму вироблення та експлуатації аварійно-рятувальних машин спеціального призначення в умовах сьогодення, оскільки перші зразки таких автомобілів, зокрема на шасі УАЗ, ВАЗ, ЗІЛ, ГАЗ сьогодні є морально застарілими, зношеними, малоефективними для виконання своїх функцій, а у зв'язку з війною — стають неактуальними. Проте, відзначимо, що, не зважаючи на війну України, фахівці у царині проєктування та конструювання такої техніки змогли налагодити власні потужності. Так, провідною фірмою-виробником аварійно-рятувальної техніки в умовах сьогодення є «Validus Special Auto». Ця компанія налагодила виробництво сучасних спеціальних аварійно-рятувальних машин легкого, середнього та важкого типів [2]. По-перше, вибір шасі з інноваційними системами та технологіями. Для таких машин використовуються шасі автомобілів німецького, французького та японського виробництва (MAN, Renault, Mitsubishi, Toyota), які характеризуються кращою потужністю, прохідністю, динамікою руху, маневреністю та надійністю, що є дуже важливими показниками при експлуатації цієї техніки в умовах виконання аварійно-рятувальних робіт в умовах війни. По-друге, краща, порівняно з вітчизняними шасі такої техніки, ергономіка транспортних засобів. По-третє, досягнуто питання безпеки. Використання сучасних систем активної і пасивної безпеки дає змогу убезпечити особовий склад під час слідування до місця виникнення надзвичайної ситуації такими машинами. До цього також слід додати сучасні методи та технології, які використовуються фахівцями конструкторського бюро «Validus Special Auto».

Зазначимо, що в рамках інтеграції ДСНС України до стандартів Механізму цивільного захисту ЄС, в умовах сьогодення уже використовується й техніка контейнерного типу [3]. Такі модулі, зокрема й для забезпечення аварійно-рятувальних робіт, виготовляються не лише в провідних країнах світу, а й в ЄС, зокрема на підприємстві WISS [4].

Важливо, що власне виробництво модулів контейнерного типу в Україні не налагоджено. Основні напрями виробництва зорієнтовані на виготовлення аварійно-рятувальної техніки на базі колісних шасі транспортних засобів. Проте, зважаючи на всебічну підтримку України країнами-членами ЄС, подальшого розвитку може набути проєктування та конструювання

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ВІДДІЛЕНЬ БПЛА ДСНС УКРАЇНИ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ АНТЕН НАПРАВЛЕНОЇ ДІЇ В СТАНЦІЯХ КЕРУВАННЯ БЕЗПЛОТНИМИ ЛІТАЛЬНИМИ АПАРАТАМИ	
В.С. Ружин, Д.В. Воронков	93
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА БЕЗПЕКИ РОБОТИ ЛАНКИ ГДЗС В НЕПРИДАТНОМУ ДЛЯ ДИХАННЯ СЕРЕДОВИЩІ	
В.І. Луц, Я.В. Великий, Ю.І. Панчишин	94
ПІДВИЩЕННЯ ІНТЕНСИВНОСТІ ДЕГАЗАЦІЇ ХЛОРУ ПРИ ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ	
А.С. Лесько, О.В. Кулаков	96
ПОЖЕЖОНЕБЕЗПЕЧНІ ФАКТОРИ ГОРІННЯ РОСЛИННИХ ОЛІЙ ЗА РІЗНИХ УМОВ ТА МЕТОДИ ЇХ ГАСІННЯ	
І.І. Калужняк Я.В. Кирилі, В.В. Попович Д.В. Фреюк	98
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ ДІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У РАЗІ ПОВЕНЕЙ	
О.О. Пекарська, В.А. Воробець	100
ПРОЦЕДУРИ ДЕКОНТАМІНАЦІЇ АВТОТРАНСПОРТУ ТА НАСЕЛЕННЯ ПІД ВПЛИВОМ РАДІАЦІЙНИХ, ХІМІЧНИХ І БІОЛОГІЧНИХ ЗАГРОЗ	
С.А. Озеран, Р.В. Деркач, А.А. Хижняк, Р.Б. Мотрічук, Л.Ю. Руденко	102
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИБОРУ УНІВЕРСАЛЬНИХ РЕСПІРАТОРІВ ДЛЯ УМОВ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	
Д.І. Радчук.....	104
РОЗРОБКА КОНСТРУКЦІЇ ПОЖЕЖНОЇ ВОДЯНОЇ УСТАНОВКИ «ЗЛИВА»	
С.В. Онищенко, С.М. Федченко	106
РОЗРОБКА РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ І ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ В ПРИКОРДОННИХ РАЙОНАХ УКРАЇНИ	
О. Мирошник, М. Куценко, Б. Стецюра	108
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НЕПЕРЕРВНОГО САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ	
І.С. Коваль	110
СУЧАСНІ ТЕХНІЧНІ РІШЕННЯ У СФЕРІ ВИРОБНИЦТВА АРАРІЙНО- РЯТУВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ	
В.І. Товарянський.....	112
THE USE OF THE MOBILE APPLICATION «MENTAL TUTOR»IN THE PROCESS OF PSYCHOLOGICAL RECOVERY OF THE PERSONNEL OF THE SECURITY AND DEFENCE SECTOR WHO WERE INJURED	
Topchylo Anna.....	113
ТАКТИКА ПРОВЕДЕННЯ АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ РОБІТ ПРИ ДТП	
С. Антошук, В. Євтушок	115